

UNIVERSUL

Literar

Director : STELIAN POPESCU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
11, STRADA BREZOIANU, 11

REVISTA
SAPTAMANALA

PREȚUL 25 BANI
Abonament 10 Lei pe an

SUMAR:

Alex. Macedonski . . .	Bariera Sîmnicului
Ludovic Dauș	Pe drumul vieții
	Cu tine.
George Gregorian	Și totuși
N. Pora	Ca'n cărți
Radu Cosmin	Dr. M. și epurii
Victor A. Bacaloglu	Pentru mărirea Patriei
Nikita Macedonski	Romanța uitărei
Nigrlm	Bun venit
Gemi-Zam	Thäis
Lucia Totu	Sunt flori
Lucia Totu	Sunt flori
D. Iacobescu	Amintiri în amurg
Leontin Iliescu	Epigrame
Leontin Iliescu	Epigrame
Paul Florentin	Miezul nopții

Mișcarea artistică :

Viatlă Panta . Cronica dramatică (O-
pera Română, și Prometeu de V. Eftimiu.

Ecouri, etc. etc,

LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
„UNIVERSUL“

SE GASEȘTE DE VANZARE

URMATOARELE VOLUME :

Memoriile regelui Carol 17 volume, colecția completă	„ 10.—
Carol I Regele României	„ 2.—
Memoriile Principesei Luisa a Saxoniei	„ 1.50
Pășaniile minunate ale lui Petre Schlemil	„ 1.—
Conversațiuni moderne în 6 limbi	„ 3.50
Călătoria în India 2 volume	„ 3.—
Dragoste din alte timpuri 2 vol.	„ 2.—
Tragedie cerească	„ 1.50
Două nuvele de Carmen Sylva	„ 1.50

Pentru provincie porto 30 bani

UNIVERSUL LITERAR

BARIERA ȘIMNICULUI

de ALEX. MACEDONSKI

Erau trei copii, și bunica. — Mama copiilor plecase la Paris, unde se ducea în toate verile să-și vadă o fată pe care o avea acolo într'un pension nevoie-mare de scump.

Această aripă a Satanei, era urâtă, nu glumă. Dar așa sunt mamele: Ele își văd pe toți copiii frumoși. Cine stie chiar dacă, cei mai slujii, nu li se par cei mai chipeși. Pomenita fată avea nărițe umflate de bube: Una îi trecea, alta îi ieșea, iar obrații ei păreau două funduri de căldări necostorite. Povestea puzezei nu este prin urmare nouă. Cu toate acestea nu e rău s'o amintesc: Pupăza — dacă nu care cumva bufnița — (căci nu prea tin mînte care din două), se apucase într'o vară să scoată iar pui, cu toate că, anj de a rândul, un blestemat de uliu de prin acele locuri, îi mânca-se feti-logofetii și crăieseele dîj două-trei îmbucături.

Dar pasărea se învățase mînte. Pe de o parte își ascunsesse cuibul, de astă dată, și în așa fel în cât uliul să nu-l mai găsească; pe de alta, căutându-l și întălnindu-l tocmişe învoială cu el să-i lase puji în pace. Uliul, se gîndi ce se gîndi, și la urmă, făcându-i-se mișă de vătoărelile ei, nu zise nu; dar o rugă să-i spună cum îi sunt puji pentru ca, dacă îi vor cădea fără voie subț ghiară și subț cioc, să-i recunoască, și să nu-i facă, din greșeală, harcea-parcea.

Se porni atunci sărmana mamă pe laude, iar când întămplarea duse pe uliu lîngă cuib, la priveliștea unor așa slutenji, nu mai lăsă din ele, fără muștrare de cuget, de cât penele.

Pe cioroaica de fată de la

Paris n'o mîncă nici-un uliu; dar pe frații ei, rămași cu maica-mare, era să-i mînânce Tudorache — vizitiul căruia ea îi porunci, într'o zi, să pună caii la trăsură, ca să meargă la țară.

Cu toate acestea, ce să vezi? A! Tudorache-Cutieru — că așa îi era numele de botez și secretada 1) — de neam dintr'un sat de pe Gilort — taman 2) se îmbătase și de abia se ținea pe picioare. Dar cucoana mare nu era loc de joc: Ei scoase caii dîj grajd, îi asvârli la roatele de dinainte, și tinându-se drept pe capră, ca neamtu, trase la scară. Acești cai erau rușești galbeni la păr, și iunți.

Fuseseră plătiți scump, însă nu făceau parale multe că, ori cât de frumoși ar fi fost, aveau năravul să pună zăpor, când le cășuna lor, și puteai să-i pleznești cu biciul cât vrei că dîj loc nu-i urnea: mai curînd se învăteau pe loc cu trăsura că tot, și jucau cu ea cotro-dant, de cât s'o rupă înainte.

Cucoana Păunica se încrunță puțin când văzu că Tudorache a înhămat, pentru un drum la țară, tocmai caii nă-răvasi, dar ce să se mai supere? se gîndi că Tudorache e prea meșter-vizitiu, și că a mai scos'o la căpătăiu cu ei și alte-dăți.

Ea se sui deci în trăsură, copiii fură urcați și ei unul câte unul de țigăncile curței, și trăsura dete să iasă dîj poartă. În vremea asta, gura

cucoanei Păunjchei, care își strîmba gâtul pentru a ține capul întors, nu înceta să ta-ce: „Fire-ati ale dracului și afurșite de cioare, să băgați bine de seamă să nu-mi piară din găște și din boboci — m'ai auzit, Tito? se rătoia cucoana Păunica. Si pe ține, Dino, să te ducă ghiavolul să nu-mi îngrijești toate oarele 3), că vă mînânc, când mă întore. — Aidi Tudorache!..

— Ba nu; stăi!

Strigînd, apoi, pe alte slugi: — Anhele, Radușe, Gheorghie, Paraschive! să vă purtați bine că de unde nu o să vedeți de nu mi-oj găsi curtea sp'le 6)... Dar de grădină? Numai să simt că m'a furat cineva din poame, că pe toți vă bag la ocnă“.

Trăsura, în sfârșit, ieși pe poartă: însă cucoana se bătuse peste pozunarele rochiei, și înhătînd pe vizitiu de Pulpana de la spate a hainei: — „Cheile!.. strigă ea — mi-am uitat cheile!.. Stăi, Tudorache. — Fuga în casă, Zoțo și Niculino, de mi le căutați... Iar voi, ce stați înlemniti?

Las'că vă grăt eu!“

Iată că cucoana Păunica se rusină însă puțin: La o mișcare pe care o făcu spre a se da jos dîj trăsură, aceste chei îi zdrăngăniară în pozunar, și ce mai e de spus de cât că, trăsura ajungînd cu bine la bariera Șimnicului, începu să urce coasta ce duce la Isalnită, moșia lui Pera Opran 7) boierul cu palton por-

5) colectiv oțtenese pentru toate păsările domestice.

6) Curtea ca oglinda.

7) Boier care a trăit în Craiova, fost senator, un tip foarte original.

1) prenumele

2) tocmai

3) cucoana-bătrână.

4) dela franțuzescul contredanse.

toacă în care, când venea la București, și intra în cafeneaua Fiakowski, își desurupa la amândouă capetele bastonul de trestie de mare, schimbându-și-l într'un lung și minunat ciubuc.

Căi, ca și cum și-ar fi uitat năravul, merseră bine până atunci. Dar, la jumătatea dealului — tranee! puseră zăpor 8) Geaba răcnea bătrâna la Tudorache să nu-i bată. Beat cum era, el se sculase pe capră în picioare și îi ardea cu bicjul cât putea.

Când unul, când altul, fă-

8) Termen ce corespunde cu oprirea ne-așteptată a cailor pe loc.

cea năzbătii: Sărea, azvârlea cu copitele în capră și în roți, încerca să rupă hamurile și oiștea, să dea gata trăsura..

Împrejurarea se sfârși cu faptul că ei se frânseră înapoi, iar betivul de Cutieru cu cucoana Păunica și cu cei trei copii cu tot, fură amestecați într'o clipă cu praful ripei în care se treziră răsturnați — bătrâna alegându-se cu trei coaste rupte, băiatul cel mare cu osul piciorului frânt de la gleznă, iar ceilalți doi, cu spălma ce intrase în ei, și ce-i băgă în niște friguri din care nu ieșiră ușor..

Cu toate astea, betivul de vizitiu, care nu pățise alt de cât doar că se desbătase, încălecă pe unul din ticăloșii de

telegari, și, alergând în oras se înapoiă cu cupeul la care aruncase alți cai — aceștia vi-neți-rotăți — spre a-și aduna stăpânii din râpa de sub dealul de dincolo de bariera Simnicului..

Dar câte zile au curs de atunci?

Bătrâna se odihnește azi la bisericuța din valea Bărcăciului, iar Tudorache pe Ghor-tul 9) lui, unde și-a amestecat de mult fărâna cu a celor de un neam cu el, în gropiștea satului ce abia se vede vara din prunji a căror tuică e așa bună..

Alex. Macedonski.

9) Un râu din Gorj.



BCU Cluj / Central University Library Cluj

ROMANȚA UITĂREI

*Intr'un târziu tu m'ai iubit, —
Când sfântul meu amor murise.
Subt ochii tăi s'a vestejit
Și azi îl vezi frumos ca 'n vise,
Căci și iubirea ce-a murit.*

*De ce te plângi că te-am uitat;
Ce amintire mi-ai dat oare?...
Disprețut tău doar mi-l ai dat
Dar orice rană-i trecătoare, —
Să te mângâi că l'am uitat*

*Plângi ce-ai știut, și ce-ai pierdut!
Deși alt ideal mă leagă, —
Ar fi frumos să fi puut
Să te iubesc o viață 'ntreagă,
Chiar în zadar ca în trecut...*

Intr'un târziu tu m'ai iubit.

Nikita Macedonski

Și totuși

*Noi nu ne mai iubim... Căd fol
De toamnă'n drumul nostru vag..
Și totuși, ne cătăm cu drag
Pe drumul ce-a murit sub noi..*

*Noi nu ne mai iubim... Abis
E visu'n cât ne-a mai rămas..
Și totuși.. coborâm la pas
Prăpastia acestui vis..*

*Noi nu ne mai iubim... Răzând
Ne-o spunem, ne-o reamintim
Și totuși.. cât de trist zămbim
In noi, cu fiecare gând..*

*Noi nu ne mai iubim... Apus
De ceară ne-a căzut pe vieți..
Și totuși, câte frumuseți
Ne-apropie din ce s'a dus!*

George Gregorina



CĂNĂCĂRȚI

de N. PORA

Cu privirile dase în zăriștea deschisă devale, departe, dincolo de malul eleșteului în care fășia gresă, la fiecare bătaie de vânt, a. poi pironindu-i, se ochii pe sborul govelaic, în rotogoalele largi, al vreunei berze, ce pregeta mai înainte de a se coborî lin, ca un aeroplan, în vârful cociolbeii unde își clămpănea pliscul mereu, așa încremenea ceasuri întregi băe. tandrul frământat de doruri ne. desușite.

Glaba erau vorbele bune ale măică-si, cocoana Zinea Predeleanu, stăpâna moșiei Predeluș, cum au mai aveau nici un răsunet în sufletul turburat pe care îl aducea, anume de la București!

Nu-i mai era gândul băiatului la învățătură, cum nu-i mai erau pe plac nici ghiotura de bunătați cu care îl îmblau, într'una ea singură odraslă ce era a bogatei moșterese.

Când fusese de curând la târg, tot răscolind prin teacurile de broșuri și cărțuții cu coperte peștrițe, de pe taraba librarului, pătura un vraf de cărți cu scoarțele împetrite de chipuri ademehtoare și fără multă tocmea. tă, le-a cumpărat.

Cum a ajuns la conac a și desleat teacul citind cu lăcomie totăta fascicolă din „Aventurile extraordinare ale lui Alibari, ban. dîl Siciliei”.

În cărțicelele acelea prost tipă. cite cu slove mari, însă cu filele întretălate adesea de „poze” gro. save, cu bandiți în fustanele, cu mijlocul încins în iatagane și pătăbale, cu câte o carabină lungă în umăr și cu câte o pipă sub muș. țările stnfoase și incolăcite ca niște covrigi, erau în cărțicelele acelea atâtea minunății și paras. covenții neînchipuite ce puseră căpătîntre deabinele pe mintea bă. iatului.

Le-a citit pe toate cu nesat, pe aerăsufiate, înghițind par'că pa. gătiele acelea în care necontentit alte bazacoani și fapte rele erau ridicăte în slavă de scribul anu. me tocmit ca să întindă cât mai mult pelteaua „Aventurilor”.

Însă isprăviile acelea se întipă.

ră în mîntea băetandrului, cu repeziocunța fațala cu care pasta de turnat se lipește de forma plăs. munită de un mare artist.

Asta îi trebuia lui!

Viața romantică a pribegiei de colo până colo, prin paragini și cărări nebatătorite de picior ome. nese, prin inima codrilor, cu po. pasuri de neliniște și cu teama de ieșirea neașteptată a unei putere, cu toate cele o mie și una de is. prăvi minurșete ale vestitului printre vestiți „bandiți al Siciliei”!

Inima îi bătea cu putere sim. țindu-i în piept „tic-tac”-ul ner. vos, ori de câte ori se furîșea cu cărțile-i dragi, sub frunzarul din fundul grădinei: de unde auzea lim. pede, devale, din vreme în vreme „Cu-cu”, cu-cu”.

Stătea acolo ceasuri întregi, rumegând planuri de vitejle și is. prăvi ne mai pomenite, cu tovarăși aleși pe sprinceană, frați de cruce, răscolindu-și toată setea lui de viață în intruchiparea unui traiu de pomină, aldoma cu acela al bandiților dacă nu și mai abitir.

Se și vedea căpetenia de hoți, împărțind mericul de merinde, fleșcăruia, la moară și povătuin. du-i ce să facă cei puși de pază.

Așa că din clipa în care pro. fesorul, din ce în ce mai nemulțu. mit de lipsa lui de tragere de in. mă la învățătură, deșteptase luc. rea aminte a moșteresei asupra odraslei prea răsfățate, Andrei se hotărî.

Într'o seară, după cină, când ceana Zinea își sorbea tabelului cafeaua în cerdac, singură, că profesorul se dusesse la târg, An. drei se strecură în odaie și desch. zând saharul serinului unde știa că ține măică-sa parale mărunte, apucă la repezeala ce-i veni la in. demână — franci, hârtii și cățiva lani de aur — legându-i într'o basma pe care o ghemui în buzu. nar.

— Dar ce faci acolo puit mai. chi? s'tauzi glasul măică-si, de afară.

Iar el, cu glasul întretăiat de spaimă:

— Caut... mămică. niște caete, căzute după dulap.

Și făcându-i inima să-i fugă din piept de frică, la gândul că ar fi putut să fie prins, stete o clipă locului, să răsufle cu putere, trecând în odaia lui ca să-și facă legăturile de ducă.

Se cuprinse pe sub vestă, cu o cingătoare lată de pânză groasă, cu buzunărășe de piele, strecură în buzunarul hainei, alături de basmau cu bani, un cosor mare, cu plăselele făcute dintr'un picior de căprioară și cu o limbă ascuțită brici, lungă cât aceea a unui cu. țit de masă, mai lunecă în buzunar două cuții cu alice rămase de la tat'său, vânător mare pe vremea lui și suspină ușurat când desluși pașii domoli ai măică-si, în o. odaia de alături, găindu-se de culcat.

Se desbracă și el într'o clipă de haină, de vestă, vărându-se sub pătură, încins cum era, cu panta. lonii pe el și încălțat închizând ochii și prefăcându-se că doarme.

Cucoana Zinea deschise ușa in. cetinel, se apropie de patul băia. tului în vârful picioarelor și după ce îl închină de trei ori ca să-i fie lin somnul odorului, îl sărută pe frunte și cu un suspin închise in. cetinel ușa etacului.

Andrei ca pe ghimpi, aștepta, uitându-se la ceas la fiecare cinci minute, deschizând cu băgare de seamă ușa ce dădea spre sălița din dos.

Când se văzu în grădină își pipăi locul unde era basmau cu parale, cuțitul, alicele și apoi zlughi-o! Porni cu pas repede, în fund spre iaz.

Luna polei cu argint apa ele. teului de abia înfiorată de boa. rea zefirului, în vreme ce de din. colo, de țarm, din zăvoiu, într'o pironală de mărgăritere privighe. toarea își picura durerea în acelaș cântec și totuși mereu altul, cu care îl pironca leului seara tăr. ziu, în codru.

Cântecul acela trist, picurul ne. ostentit de noțe duioase ce-l pă. trundeau până în adâncul sufle. tului, i-aduse aminte de măică.

4a. Ii simți arsura sărutului pe frunte, li și văzu lacrimile, curgând într-un șiroiu neîntrerupt ca și cântecul acela de jale.

Stătu o clipă înflorat, apoi se reculese, aducându-și aminte de tot ce pusese la cale.

— Ce, nu era bărbat? La șai, sprezece ani tat'su se ducea la vânat.

O să rămâne el mai prejos?

Și scuturându-se ca dintr'un vis greu iuți pasul scoborând coasta până la marginea eleșteului.

Poroi repede apoi, pe țarm, fără să se uite îndărăt, ocolind șoseaua, pe unde se putea întâlni cu vre-un țaran din satul lor, și luând-o printre semănăturile în pârț, ocolii drumul ce ducea la stația Predeluș, unde îl știau toți ca pe un cal breaz, îndreptându-se spre stația cealaltă înotești.

După două ceasuri de umblet, plin de nădușeală, intră în gară, unde, pe băncile din sala de așteptare dormeau mulți oameni așteptând trenul.

Iși căută și el un colț și se culcă, cum putu incapățul unei bănci alături de un țaran cu chiea albă și o femeie cu un copilăș în brațe, cari păreau că dorm când se anină și el acolo.

În lumina indoeinică a unei singure lampe cu petrol, ce răs-pândea un miros greu, unchișul se mișcă și căscând se întoarse spre el.

— Da încotro, măi țacă? — În scoclori mașul.

— Ce-ți pasă? răspunse Andrei, tanțos, ridicându-și totde-

odață gulerul de la haină, de teamă să nu-l cunoască cineva.

— Bre, de înfipt mai ești! — îl otânji moșul, — par'că ai fi din neamul lui Papură Voda, așa de amarnic te otărăști!

Și scăpărând din amnar moșul și-aprinse luleaua, păcăind încet și dând din cap lăsa pe bălat în plafa Domnului.

După miezul nopții sosi trenul din București. Se urcă și el, și cum era ticsit de lume se așeză afară pe platformă, nemerindu-se iarăși cu unchișul din gară și cu femeia cu pruncul în brațe, tologiți pe jos, peste fâgârte.

Bieții oameni dormeau și, după ce trecu clipa grea a sosirii controlorului, care își îndrepta lumina felinarului din piept drept în fața băiatului, înfricoșându-l, — în cele de pe urmă răsufând ușurat și biruit de osteneală se lasă jos și el.

„Era tare frumos. Pădurea, un țai de cântece de toate neamurile, iar el cu fărtații lui de cruce, armați până în dinți, aștepta la o răsruce de drumuri caleașca ai oărei zurgălai le dase de mult de veste să fie gata Zurgălai se apropiiau, se auzea și ropotul copițelor și plesnețul bicelului învărtit de surugiu; apoi patru din haiducii lui prinseră cali de căpăstru, alții trei cu pistoalele în mână se aburcară pe capră, la surugiu, iar un al patrulea se și năpustise în caleașca. Se auzi o pocnitură de pistol, un țipăt de femele, iar când se apropiu și el, se aplecă, zări pe maică-sa întinsă pe peri-

nele trăsorei, galbenă și gălgăia, du-i sângele dintr'o rană.

Ca o fiară rănită, urlând se repezi între tovarăși, imbrâncindu-i și luând în brațe pe biata lui mamă, se porni pe plâns, sărutând-o și spunându-i cât:

— Maică... iartă-mă, maică, mă întorc acasă!

La strigătul lui s'au apropiat câțiva călători și dintre țarani le și cunoscut care-va.

— Păi, e băiatul coani Zinchi din Predeluș. Da' un să plece el așa fără mă-sa, hai-hui?

Tocmai începu să se crape de ziua.

Când să se dea jos din tren se pomeni că-l ia de scurt un comisar, pe care-l chemase țaranul care-l recunoscu în tren.

— Unde imi umbli dumneata, școlar, fără nici un rost? Ce cauți la Galați? Al cui ești? Nu ți-e frică de Dumnezeu și milă de părinți?

Andrei se simți stăpânit de acelaș cutremur, ca e marginea țării, când îl ținuse parcă de rău privityhetoarea cu înăgermatul cântec.

Și-l podidi plânsul. Iar prin- tre suspine:

— Uite, dom'le, am vrut să văd și eu Galații, da acu, numai vreau, mă întorc acasă la mama!

Plângând, pocăit, sfârșit de o teneală și cu mâțele ghiorând se duse cu gândul la spaima bieții maică-si, așteptând ca prinș de friguri, în gară, trenul, ca să se întoarcă acasă.

N. Pora

THAIS

pentru N. M.

Sub roza ninsoare de flori de cais
Stau singur, în prada visărilor calde;
Sub rouă par frunzele rare smaralde,
Iar gândul mi sboară spre tine, Thais...

Imprăștié 'n juru 'mi parfum, trandafir,
Și pacea coboară pe raze de-argint...
Din slăvile-albastre, ca ochii ce mint
Mulțime de astre ard candele firi,

Si'n clipa această senină, Thais,
Cu ochii la steaua trecutei iubiri,
De dragostea gurei cu buze subțiri
Sărut cu sfială... un ram de cais..

1919

Gemi-Zam

PE DRUMUL VIEȚII

Omule, ce-ți pasă ție
Clipole ce țieș, și cum
Va fi ziua ce-o să vie.

Ia ce ți se dă în drum!
Fie soare ori furtună
Nu întorci clipa de-acum.

Protejează-o ca mai bună:
Măine mult îmbătrânit
Viața cărți are să-ți pună.

Măine biet stejar trăsmit,
Bos de boli, ți-i plânge chinul
Anilor ce-ai răstignit

Ca să-ți făurești destinul.

CU TINE

Zări fără de stârșit
Și de lumină pline,
Și-un dor, — un dor nemărginit
De tine

Și liniște deplină 'n gând
Departate de priviri străine,
În pacea inimii visând
La tine.

Și 'n zborul pașilor ușori
Cât șirul zilelor va ține,
Prin lumii de dragoste și flori
Cu tine.

Ludovic Danș

PENTRU MĂRIREA PATRIEI...

(ATAC DE NOAPTE)

de VICTOR A. BACALOGU

...Și suflatele vitejilor morți, pluteau pe deasupra capetelor noastre, îmbărbătându-ne la luptă și datorie.

Bombardamentul satului D... unde ne adăposteam, începuse să slăbească spre orele trei după-amiazi. Eram încă, sub înrăurirea stărei nervoase, ce ne pricinuisese dansul obuzelor. O bombă căzuse prin acoperiș pe masa unde după 7 zile de post se răstăiau niște pul fripti, găsiți de ordonanță în podul casei. Chemat pentru ordine, părăsisem cu adjutantul o-dala-bjurou, urmând a întârzia prânzul.

— «La ora 6 veți porni cu regimentul, atacând de front orașul Reghen, regimentul... va ataca de flanc, la dreapta».

Intors la quartier, priveliștea era ialnică. Tavan, masă,

pui pământ, erau tot una. Numai era timp de pierdut — trebuia adunată trupa pentru a porni la ora 6 — agenții de legătură intrară în funcțiune.

Războiul se face nu numai cu gloanțe, lui i se cere suflet și acesta în cazul popoului nostru blând și ascultător, trebuie să i se infiltreze de către șefi, prin gesturi, graiu și privire. În cele mai multe cazuri, dela conducători atârână izbânda.

Până atunci, luptasem sub voința șefilor superiori — era prima — oară când acțiunea mea trebuia să fie independentă. Batalioanele, din cari unul îl mențineam cu legătură la 5 km. spre extremă stângă,

se odihneau pe iarbă sub imperiul unor neliniștitoare așteptări. Ce-o să mai fie?... se întrebau ostașii între ei.

Ofițerii strâși la poalele muntelui, făcându-mi cerc, așteptau explicații și ordine. Harta părea precisă — trebuia să suim muntele și să înaintăm spre punctul de atac, prin valea ce o deschidea Mureșul.

Am reamintit ofițerilor și plutonierilor, sarcina ce o avem de a duce trupele la victorie, prin orice mijloc și orice jertfă — mi-am ascuns emoțiunea ce o simțeam, pentru a nu slăbi din curajul și avântul ce trebuia să-i stăpânească.

— Și cum fiecare a sburat la

unitățile respective, rămas singur cu adjutantul și cu gândul meu, la rădăcina unui stejar bătrân, m'am dat pradă gândurilor. — Vom reuși oare? Viața care din clipa intrării în războiu nu ne mai aparține, va mai dori să ne îndrăgească?

Privesc adânc fotografiile scumpilor mei și mă lupt cu mine să nu las lacrimile să-mi isvorască din ochi.

„A muri pentru Patrie” — este un punct de onoare pentru orice ostaș. Și acest sentiment ce ne călăuzește, învinge orice șovăială, orice exteriorizare a gândurilor noastre.

Aprind o țigară, privesc ceasul și-mi concentrez gândul spre „orainul de aiac”.

Ziua începea să moară — o ploaie subțire s'apuca să cearnă ca din sită — părea că și cerul plânge de jalea celor dispăruți în ultimele zile. Oarele sunt șase. Prin ceața searei și a toamnei, unitățile abia se zăresc cum se desprind formând grupe de umbre. După câteva minute, înaintez cu rezerva, mitralierele și Drapelul.

Ajunși pe creastă, prin întunecime, se arcuiește de departe o geană aurită. Orașul Reghen nepăsător de puterea noastră, jubila în sfera sa de lumină.

Imi pare vis — să fie oare un așa mare oraș, ce trebuia să-l atacăm cu trei batalioane și ele înjumătățite?

Nici o clineală — era un ordin și trebuia îndeplinit. Și fără să cunosc frica morții, scrutam cu privirea valea ce se deschidea înaintea — părea că văd un cimitir promițător de glorie și liniște. Florii morții apropiate nu mai sunt în stare să pălească, strigătul de conștiință și datorie, ce te stăpânește în acele clipe. **Esti un alt om!**

...Și ploaia mereu — sgomotul tunurilor mai amutiră, fiin-

țele deveneau mașini conduse de o forță necunoscută și poruncitoare. Păreau niște fluturi ce zboară spre flacăra lămpii ce urma să le ardă aripele și stinge viața. Dacă printr'o analiză fantastică, s'ar fi putut ca sufletele ostașilor să fie despărțite de corp și lăsate sborului lor natural, toate s'ar fi sintetizat într'unul singur, mare prin credință și dor de izbândă.

...Și s'a mers două-trei ceasuri, ce păreau veacuri și fiecare pas însemna pe pământul Ardealului, ceva din dreptul nostru, un drept de viață și de moarte.

Pe la orele nouă, capetele celor trei coloane se opriră brusc — o serie de împușcături ne aducea la realitatea luptei ce reîncepea.

În fața noastră satele *Alzo-Folzo*, *Alzo-Uroza* și *St. Mihale* se luminau ca de paradă. Culcați pe pământul mocirlos al văii, vetrele acelor sate, încep a prinde din lumina caselor ce li se dase foc de dușmanii ce se retrăgeau. Batalionul din centru cu două companii, la ordinele primite înconjură satul Folzo, care acum se scaldă într'o mare de foc.

O serie nouă de împușcături ne primiră în câmpul luminat — un glonț îmi șterse ușor sfârcul urechei, șuerând a pustiu.

...Satele fură ocupate și lanțul trecu înainte. Un deal ușor se ridica spre Reghemul dorit. În fața lui însă, flăcări ce se arătau și dispăreau ne da intuiția că se vorbește prin telegrafia optică, cu posturi așezate în spatele nostru.

Un pluton înainta prin negura întunecului și cu un foc de salvă stinge graiul neînsuflețit dar vorbitor al semnelor «Morse».

Am decis rămânerea pe poziție până în zori, mai ales că la răsărit, unde urma să aibă loc atacul de flanc, nu

se mișca nimic. Un agent de legătură raportă brigăzii operațiunea întreprinsă.

Dintre ai noștri pierisera câți va — nici un geamăt, nici un strigăt de răsvrătire.

Ostașul român e bogat în crezul lui de fatalist, și de sigur, au fost mai fericiți aceștia, cari mureau în apoteoza unei lupte de apropiere sau la asalt, decât cei ce-și dădeau sufletul aiurea, ca ori-ce neputincios.

...Mulți au pierit în liniștea căminului cu făclii la căpătâi — vor fi uitați, căci n'au însemnat nimic în viața lor strămtă și goală — acei însă, cari și-au dat ultima suflare cu arma în mână în ritmul cântecului de gloanțe și obuze, vor fi glorificați, căci numele lor va fi încrustat cu slove de aur, pe dala de piatră a temeliei României Mari.

Dar epopeea luptei de noapte spre zorii zilei, pâlî. Retragere mai întâiu forțată, apoi ordonată, începu să se desfășoare; și când soarele după o noapte de ploaie, începu să poleiască câmpul de bătăe cu razele sale, oboseala istovitoare și groaza luptei nedelușite, se citea pe fețele fiecăruia.

Credința însă, în cel de Sus și în victoria finală, nu ne-a părăsit nici o clipă — ea a fost Tăria și reazămul zilelor de restriște.

...Și pe când dansul obuzelor începea din nou, sufletele morților noștri scumpi, pluteau în ploaia razelor de soare, îmbărbătându-ne spre împlinirea datoriei până la capăt.

Pământul plămădit cu sânge, va da rod din belșug, căci numai din jertfe se poate realiza visul mării Patriei, după cum a zis Victor Hugo: „*La cendre des morts, créea la Patrie*”, (Din cenușa morților se creiază Patria).

Victor A. Bacalogiu

DOCTORUL M. ȘI EPURII

de RADU COSMIN

„Amicul meu, doctorul M., pe lângă multele lui însușiri, bun medic, bun „causeur“, bun suflet, și alte multe bunătăți, mai are și pe aceea de bun vânător de epuri.

Pasiunea aceasta i-a crescut mai mult de când războiul l'a aruncat prin satul Albești din fundul Moldovei.

E drept a fost el până acum de multe ori după epuri, bătătorind zăpezile, dar „guignon“! tot d'atâtea ori s'a întors cu mâna goală.

Azi însă e hotărât s'arate în fine, ce poate.

— Coana Natalița, se roagă el de gaza noastră în casa căreia suntem încartierați, dă-mi pușca și alucele lui conu Costică. Vreau azi, cu tot dinadinsul, să vânez ceva bun.

— Să știi, doctore, că dacă nici azi nu vânez nimic, ești decalificat. Până acum mi-ai risipit de geaba pușcării și alucele care nu se mai găsesc și nici nu e voie să se vândă.

Doctorul M., își mai ia un tovarăș, pe doctorul C. și amândoi pornesc după vânat.

Minune! După o jumătate de oră, ordonanța, Niculae, intră în curte surzător de victoria stăpâne-său, cu un epure încă cântărând!

— Erau patru în parcul vilei. Au sărit d'odată toți dintr'un mărăciniș și asta s'a ascuns în trestie. Domnul maior a tras și iată-l!

Il pipăim.

E un epure! Există! Și e cald.

Ce blană moale! Parcă e puf! Și ce tânăr!

Puiu!

— Bravo, doctore! Iți strigăm după două ore când eroul se întoarce acasă.

Cu obraji roșii ca focul, cu ochii scânteind de beția succesului, doctorul intră radios.

— Ați văzut? V'am trimis un epure!

Cu începere de azi nu veți mai putea zice că-și răd epurii de mine!

Păcat, Radule, că n'ai fost! Nu se poate vânătoare mai frumoasă, pe un timp mai admirabil!

Peste treizeci de epuri am întâlnit. Dar m'am enervat că mi s'a împedecă de vre-o două ori cocoșul și n'am mai putut nimeri nici unul, afară de cel trimis.

Am căzut prin gropi cu zăpada până la brâu, mergând peste câmp.

Vino mâine și ai să petreci de minune.

— Mi-am făcut totuși și eu plimbarea de dimineață prin dosul vilei. V'am căutat. Un soldat mi-a arătat cum fugeau către sat, din spre deal epurii, probabil speriați de voi. Uite cucoane, înj spunea soldatul, ei tot pe lângă sate dau năvală; mai rod mugurii, găsesc mai mult de mâncat, pe când de parte, în câmp, i mânăncă și pe ei vulpile și lupii.

— Dar până una alta să-l mânăncăm noi epurile vânat, de mine. Inchee radios fericitul vânător.

Au trecut mai multe zile dela prima izbândă.

Azi, dis de dimineață, doctorul M. a plecat din nou la vânătoare însoțit de sublocotenentul artist G. reputat ca bun trăgaci, și de opt hăitași.

Se întoarce după masă, pe la orele 4, cu... opt epuri.

Opt epuri! Fenomenal pentru un vânător cărui-a de dibaciu ce-e, îi răd epurii în nas!

Dar, pe cât se pare, tovarășul de azi a fost cel cu noroc; el singur, sublocotenentul de ață, a împușcat patru epuri, bătăușii alți doi și amicul meu doctorul M. „tot doi“, zice el!

Iată-și acoborâți din sanie, atârând toți opt cu capetele în jos de un băț lung pe care au fost înșirați, cu sângele încă picurând din rănilor proaspete.

Cu blana moale și mătăsoasă, albă pe la gât, campionii fugii, înțepenii pe veci din ultima lor goană, goana morții, stau aci înaintea ochilor noștri beți de

frumusețea trofeelor și nerăbdători d'ai vedea mai iute la locul de onoare, pe masă!

Coana Natalița se însărcinează să ni-i prezinte cu toată cinstea cuvenită.

În așteptare, strângem mâna eroului care are aerul mult măret de cât Joffre după bătălia dela Marna!

— Și-a fost frumoasă vânătoarea doctore?

— Nespun de frumoasă! Să vezi ce frumos ieșeau epurii goști de hăitași, drept în fața puștii ieșeau! Unul mi-a scăpat însă cu picioarele dindărăt lovite abia atârându-i. S'a ascuns în zăpadă și tipa! un fel de miorăit foarte jalnic, îți făcea milă!

Altul s'a învârtit în loc câteva secunde. Trebuie să fi fost lovit în cap. Apoi, d'odată, tăști! A dat buzna și s'a ascuns în nișta tufe.

Alții, bine înțeles, mi-au răs în nas și au fugit.

Doamne, e ceva extraordinar, cei mai mulți fug chiar printre bătăuși. Parcă simt pericolul ce-i amenință spre partea unde îi îndreaptă hăitașii, și fac stăn, g'ă împrejur d'odată și se strecoară glonț printre oamenii ce-i gonesc.

Ce instinct au de pericol!

Și iată-ne cu opt epuri!

Prada însă, n'a rămas toată la coana Natalița. Cei doi vânători au mai împărțit-o și prin vecini. Pe ziua de mâine toți Albeștenii vor mânca vânat de și dela 15 Ianuarie, după lege, e oprit.

— Ce-are aface! adaogă doctorul. Când e zăpadă mare, ca acum, se poate vâna în liniște încă până la 15 Februarie.

Și apoi nu se înmulțesc ei repede?

Firește, e păcat să omori o epuroaică și să găsești în ce cinci sau șase pui!

Și trec încă vre-o două zile.

Azi, pe o zi de ninsoare stăpânească, doctorul M., cu colegul C. și sublocotenentul artist G. înce-

ții de mai mulți oameni, au piecat iar la vânatoare.

Stau întors, după masă, tot pela orele 4, cu 12 anuri!

Doctorul C. îmi povestește:

— Pe unul, Iam, împușcat în sira spinării. Cu picioarele dindărăt repede în sus, a continuat să fugă numai cu cele două dinainte și în cap. Când am ajuns lângă el, tipa ca un rățoi, un fel de „mac” mac repede, jalnic, doți sfășia inima.

Pe altul Iam lovit în jugulără, după ureche. La un moment dat se apropiase și bătăușii și noi vânătorii, în fel de cerc având la mijloc niște epuri.

Pe unde voiau să fugă dedeau de om.

Iam împușcat aproape pe toți.

Am luat masa în casa pădurarului, fără foc de și pădurea îi era la nas.

— Să vezi în ce mizerie trăește pădurarul care ne-a condus prin pădurea lui conu I.

Nevastă-sa bolnavă, copilășii mâncând o fiertură de fasole în zăpadă topită în loc de apă. Abia își tin zilele fiindcă proprietarul prea puțin se îngrijește dacă oamenii lui au ce mânca sau mor de foame.

Am să-i dau rândul viitor săracul, ceva de-ale gurii, rosteste doctorul M.

— Așa că în casa lui nenorocită, adăogă doctorul C. ne-am mâncat propriile noastre merin-

de și ne-am băut ceaiul din termos.

Nu e puțin lucru să stai șase ore în zăpadă până la brâu, să urci cinci șase dealuri, să scobori tot atâtea văi, uneori fugind, căzând, lovindu-te, dar totdeauna cu ochii în sus, țintă după... inamic, să nu-ți scape un asalt.

Războiu în toată regula.

Uneori se auzeau salve întregi de pușcă.

A fost nespus de frumos, pe ziua de azi, vânătorii!...

Și uite așa, zilele acestei grele ermi trec, și ca să-și gonească urâtul pribegiei, doctorul M., cu amicu lui, goneșe și ei epurii.

Radu Cosmin

SUNT FLORI...

*Sunt flori, sunt flori în lume sunt,
Și sunt și lacrimi pe pământ
Sunt și dureri și bucurii
Și nopți de veghe și pustii.
E soare mult, potop de foc,
Și ochi ce plâng după noroc.
Ochi verzi, albaștri și ochi brunți,
Ochi de cumiști, ochi de nebuni.
Sunt flori, sunt flori în lume sunt,
Și flori ne cresc și pe mormânt.
Sunt vise dulci în lume iar;
Cu ele urci tristul calvar,
Cu ele crucea grea o porți,
Și întreg păcatul celor morți.
Tovarășe îți sunt de drum,
— Un pumn de lut, un nor de fum —
Din ele 'ntremi și traiul trist
Din ele-a răsărit și Crist.*

*Sunt vise dulci în lume, sunt
Și vise țesem și 'n mormânt.
Prin crânguri sunt privighetori
Zâmbind le-ascuți și uși că morți.
Mai sunt palate, bogății,
Și câți în zdrențe plâng pustii!
Câți urcă drumul lor de chin,
Câți beau din cupe de rubin.
Câți mor fără să fi trăit...
Și mari și mici au un sfârșit!
Tot vremea care te-a adus
Tot ea te duce spre apus.
Tot ea îngroapă plâns și dor...
Destinul tău i-al tuturor,
Mănat de ea te duci, te duci...
Iluzii sunt și sunt și cruci.*

Lucia Totu

22 Martie

BUN VENIT*

M. S. REGINA MARIA

Bun sosit, Domniță mândră! De pe plaiurile
noastre
Răsărit-au azi în cale'ți toate florile albastre.
Ele 'mpart cu voločie ne'ntinat parfumul lor
Ca să 'ți umple blândul suflet de iubire și de dor

Tu nu știi, Domniță scumpă, cât de mult au plân-
s
de jale

Dorul sfărâmat al Țării, visul mare-al Vieții Tale
Cum de două ori zburat-a peste ele'n zbor măhnit
Primăvara intristată cu chip palid și cernit;
Cum în loc de rouă sfântă ea din ochi 'i lacrimi
sfinte

Revărsat-a peste ele fără glas, făr' de cuvinte.

Tu nu știi, Domnița noastră, cum din codri
până 'n văi,

Cum pe lanurile noastre și pe câmpii plini de clăi
în aști ani de suferință nici caval, nici buciun,
fluer,

N'auzeai în nopți de vară.. N'auzeai de cât un
șuer

Suerat prelung de pradă, nemilos, pustiiilor,
Ce-a smuls pâinea de la gură, pâinea copilășilor.
Vânt năpraznic care 'n goană dezbracă feciori
și fete

De podobe și vestimente, făurite pe 'ndelete;
Vânt ce'năbușea în suflet glasul cinstei sugrumat
Și'mpărțea pe fețe triste vântul greu, îndol at. —
Vântul negru-al Umilinții prosternate, 'ngenun-
chiate

Ce-o sfida Răsfățul larg al Barbariei îngâmfate!

Tu nu știi, Crăiasă dalbă, că în caldul nostru grai
Furișatu-s-au ca hoții în tovărășii de trai

Vorbe aspre, îndrăznețe, nepoftite și amare,
De la Severin la Putna, din Siret și pân'la Mare;
Că în cânturile noastre astăzi plânge 'nfiorat
Dunărea ce'i fu să'nghită sânge scump nevinovat;
Că Ceahlăul, Penteleul, — dragii noștri feciori
de munte,—

Veșnic frunți înseninate, neguri au purtat pe
frunte;

Că în suflul lor pustnic chiotele s'au închis
Revărsând pe-a lor mândrie umbra stinsă-a
unui vis;

Că păstorii noștri falnici, ce purtau în a lor ple.
Vântul veacurilor noastre, toate snoavele șirele.
Iar în ochi purtau în taină scîlpitoare, lungi săgeți
Ce tăiau de-a lungul vremii viitorul de nămeți,—
Au fost duși în pribegie, —cârduri lungi fără
de turme,—

Că mioarele și iezii jalnic le plângeau de arme;
Că prin fluere, cavale, bătea vântul a pustiu
De plângeau în văi izvoare cu glas molcom,
amorțit,

Povestind la frunze moarte basmul unui Neam
năpraznic
Peste care s'abătuse blestemul Satanei groaznic.

O' Domniță n'a fost frunză, n'a fost floare,
n'a fost ram

Să nu plângă soarta crudă abătută peste Neam!

Tu nu știi, Mărită Doamnă, că prin munți în
umbra serii,

Unde și povesteau oleanul și trecutul Grănicerii,
S'auzeau trufașe glasuri într'un grai strcin de voi
Hohote de răs dușmane a dușmanilor eroi;
Că în loc de goarna noastră chemând oastea
să se 'nchine

S'auzeau sinistre trâmbiți sunând grabnic prin
ruine.

Chiote 'ngâmfate, stranii, de barbări și
hrăpăreți,—

Ghiare lacome de fiară și ochi ageri de hercei;
Că din codrii prinși de spaimă, în dumbrăvi și
peste lacuri

Răsărea torcând povestea minunată de prin
veacuri.

Cu mâini firave și glasul potolit, îndurerat,
Luna palidă cu fruntea prinsă 'n vâl îndoliaț.

Știi Tu, oare, Visătoarea, că drumcaul prin
de dor,

Ce respiră'n larg povestea cuibului din Pelisor,
A dormit cu Tin'e'n gându'i învetit în frunze albe,
Sărutând în vis icoana Cosânzenei mândre, dulce
Că, trezit din somn, zadarnic ochii 'n noaptele și
trimețea

Să te vadă'n pas șăgalnic, urmărind pe cer o stea.
Vorbind florilor ascunse despre dragostea
lui Eric.

Despre cei doi ochi de taină, despre visul lui
Jeeric....

Știi Tu, oare, Mamă 'n doliu, că colo la Cotroceni
La mormântu'l singuratic, coperit de burueni,
Te așteaptă'n orce seară copilășul Tău, ce, rece,
Plânge că de-atâta vreme pe de-asupra 'I nu
mai trece

Cântul Tău duios de leagăn, cântul Tău adormitor
Șingătorul Despărțirii celei lungi a Vecilor?

O, dar iată că răsare peste plaiuri mândrul soare,
Că din somn adânc se scoală munți înalți cu-a
lor izvoare,

Că'n lumină câmpii liberi își desfac pieptul
în vânt,

Că tresar cu fruntea 'n slavă morți — croii din
mormânt,

Că pe drumuri și polece sună cânt de libertate:
Vin din codrii, de la vale, vin în cete revărsate
Fete mândre; vin copiii, vin moșnegi fără
de cârji,

Vin femei și vin fiicăii rumeni, veseli, țanțoși,
dârji,

Florile le cântă 'n cale, păsările bat din pene,
Parcă Firea se trezește clipocind ușor din gene.
Căci pe drumul ce străbate Țara'n două a sosit.
A sosit Crăiasa noastră... Să 'I strigăm:
„Bine-ai venit”.

Uite-O cum s'arată Țării: Ea de mână ține bine
Două fete minunate: chipul mândrei Bucovine,
Chipul scumpei Basarabii; iar în cărcă de grumaz
Transilvania zâmbește și-O sărută pe obraz...
— Fii ferice, Tu Domniță! Inima de-acum
să 'ți crească,

C'o să joci pe pieptul Țării horă mare 'mpă-
râtească!

1918 Noemb.

NIGRIM

*) Citită M. Sale când a trecut întâia oară prin Ruzău, după Curtea Germană

MIEZUL NOPTEI

de PAUL FLORENTIN

Pendulul din antreu bate miezul nopții.

Numar cum urmează bătăile. Mă opresc acum, înaintea celui din urmă sunet, și îmi zic: Iată încă o zi că se desprinde din calendarul vieții. Las apoi, gândul să-și ia sborul.

Voesc a face un drum, și acesta spre abisul întunecat al trecutului.

Iată-mă pe drum, și odată ajuns înaintea timpului cere să câștig, și să destram întunecata lui definițiune: el însuși, nu este alia, decât puterea gândirei.

O, miez de noapte trist și negru. De câte ori aud făcându-se, pendulul îmi pare că aud dangatul profetie al elopotelor ce chiamă sufletele spre Eternitate.

Acesată ultimă bătăie desprinde din însufletitul corp al pendulului, a însemnat, în noapte, ca tă-

șul însângerat al unui cuțit orele donăsprezece.

La ora-asta târzie aripa gândirei s-a coborât ca o rază albastră pe o cruce de lemn din fiorosul cimitir al orașului, o tăcere șovăelnică domnește pentru câteva clipe, apoi, îmi pun întrebarea din nou:

— Ce caut în mijlocul lumii moarte?

— Voesc să mă obișnuiesc cu ideea morții?

— De ce?

Ce poate fi mai natural decât moartea? Pe morți îi vedem în toate zilele că defilează prin naștea noastră. Îi plângem, iar, în urmă, lacrimile se schimbă în flori ale amintirei. Pe gropi vântul jalnic presară frunze din coroana uitărei. Când vine vorba însă, să mori tu, cari vorbești, simți

și cugești, nu e o lovitură prea fulgerătoare? Cei care vești cuți aceste rânduri vești trece peste ele grabnic. Amintirea nimicirei nu place, dar sunt sigur că nimănuț nu i-a trecut vre-odată prin mână ea, într-o zi sau în alta are să moară cu adevărat.

Cine poate însă să afirme că în florile și în frunzele care se nasc din pământul cimitirelor pe- ste care au trecut veacuri multe, — nu se găsec gândurile și simțirea noastră.

Cine poate să afirme, că sufletul nostru nu se înalță, după moartea corpului, către o lume mai bună?

Cine!.. nici stelele care lucesc pe cer de atâtea milioane de ani, Nici pământul care înviază în floare primăvăta.

Amintiri, în amurg

Amurgul cască roze mari de sânge,
Prin parc țâșnesc izvoare de parfum...
Ascult cum plâng fântânile și cum
Pe nervii mei arcușul serii plâng.

E-o muzică pierzându-sc 'n trecut,
Un vis fugind pe o strună de vioară,
Trezind ecoul stins odinioară
Și-amantele ce dorm în gropi de lut.

Ce triste sunt!

— Cu ochii mari și reci,

Se-adună gânditoare pe poteci,
În mâini purtându-și inimile goale.

Apoi cu gesturi mute și domoale
Plutesc sfios spre mine, rând pe rând,
Și îmi sărută sufletul, plângând.

D. Iacobescu.

Epigrame

făcute la o serată literară,
dată de poetul Nigrim.

Lui Nigrim.

Și astăzi sunt nedumerit:
De ce dormea dus Leontin?
I-ai dat să bea prea mult vin,
Sau versuri i-ai citit?

Gaman.

C'am adormit nu-i de mirare,
Smerit ca un martir sublim;
S'adorm de veci eram în stare
Între Gaman și 'ntre Nigrim.

Leontin Ilescu.

Cu versuri vii și tinerești
Am vrut să vă înlătur somnul,
Dar n'am putut... Cum să
trezești
Pe adormiții întru Domnul?

Nigrim.



de VINTILĂ PANTA

OPERA ROMANA

În viața noastră culturală a existat o lacună, înlăturată azi — sperăm pentru totdeauna — prin înființarea soc. „Opera”.

După atâta timp de așteptare, după frământări mai mult sau mai puțin infructuoase, azi vedem începută cu mulți soiți de izbândă, o stagiune de operă. Incepe sub bune auspicii, statul care până acum rămăsese într-o regretabilă rezervă, s'a hotărât să acționeze, a acordat Teatrul Național și un ajutor bănesc oarecare. S'au strâns toate elementele de valoare, s'a făcut apel la câteva celebrități streine, s'a muncit intens timp de câteva luni, și s'a deschis cu entuziasm tineresc prima stagiune de operă la Teatrul Național.

De remarcăm unitatea ansamblului și mai ales atenția acordată amănunțelor — cele mai neînsemnate amănunte au fost scoase în relief, în orchestrație, solisti, cor și montare.

„Aida”, măreata operă a lui Verdi, a fost pentru începutul Operei Române, o încercare pe cât de îndrăzneată, pe atât de reușită.

Ne-am dat seama, asistând la deschiderea acestei stagiuni, la ce rezultate nebănuite se poate atinge, cu mijloace reduse, dar cu o muncă intensă și inteligentă.

În primul rând, s'a muncit mult, pentru a se obține un

ansamblu atât de omogen și o montare atât de reușită.

Marele inconvenient pentru reprezentarea „Aidei” pe una din scenele noastre, constă în montare. Actuala montare înțrece cu mult așteptările, nu s'a crutat nici un sacrificiu, nu s'a omis nici un amănunt. Totul pregătit cu minuțiozitate, bine armonizat, fără să se omită ceva.—Lui Massini, energicul director al Operei, acest geniu bun al Operei Române, îi se datorește în primul rând înfăptuirea aceasta.

Priceput și mai ales harnic, din inițiativa lui s'au strâns laolaltă cântăreții noștri, sub energia lui privighiere să obțin ansambluri remarcabile ca cel de la deschiderea stagiunii.

Teatrul Regina Maria: PROMETEU tragedie în versuri în 5 acte de Victor Eftimiu

Un nou cuvânt de laudă companiei Bulandra, pentru reprezentarea fericită a tragediei d. Eftimiu pentru exclusivă ei preocupare artistică.

Mitologica poveste a lui Prometeu, măreția simbolului ce cuprinde în ea și mai ales efectele teatrale ce se pot obține, a atras pe abilității verificator i-a dat prilejul unei tragedii—nu e pretentios titlu—o tragedie cum puțin avem în literatura noastră dramatică.

E o fericire că acest subiect mitic cunoscut literaturii dramatice universale, a isprăvit pe un poet de factură d. Eftimiu nelăsând timp nechemărilor să atace subiectul.

E o datorie să vorbim de ea atunci când vorbim de înfăptuirea Operei Române.

Numele său alături de al d. lui: Nona Otescu e o puternică garanție.

Tânărul director al Conservatorului, a acordat Operei priceputa sa sollicitudine, și succesul înfăptuirii îi revine în parte.

Opera numără cântăreți de seamă: D-nele Drăgușinescu, Stinghe, En. Rodrigo, Lucille Weingarten, D-nii: Jean Ațușiu, Nasta, Vrăbiescu, Folescu, Istraty, toți vor avea prilejul să-și evidentieze marile lor talente, realizând spectacole reușite.

Îi așteptăm și le urăm mult spor!

Prometeu, fiul lui Iafet și al zeiței Themis fură pentru omul primitiv, focul ce arde în Olimp, necunoscut omului, Focul îl va aduce Prometeu oamenilor și cu el va răspândi besna gândirii lor.

„Și cum aș vrea la rândul-mi să fiu meșteșugarul ce-și trece învățătura, la oamenii, rând pe rând!”

căci:

„Prea mare-i suferința pământului și prea Nevrednică 'ndoiala de-o clipă ce m'oprea!... Gândește-te mai bine la toată fericirea Din marea zi, când focul își va luca iubirea

*In umedele peșteri, în recile genuni
Când flacăra va pune pe creștete
Și sânge nou în fața trudită-sbuciumată
Când fiecare piatră va fi o nes-timată
Iar picurul de apă rubin stră-lucitor !"*

Iată simbolul măreț, ce poate fi cu dibăcie exploatat. Gânditorul Eftimiu a prins aceasta, a aprofundat, a stilizat și a reușit să îl evidențeze.

A reușit chiar să fie original, să îmbrace tragedia într'o haină mistică, idealizând eroul ridicându-l la concepție mai nouă, a unei religii umane, a unei jertfe senine plină de măreția sacrificiului: când zeus pedepsește pe Prometeu să fie ținut . . . el se roagă de Apolon zeul soarelui:

*„Am să te rog o frate, să sprijini omenirea!
In drumu-ți de lumină aruncă-ți strălucirea
Și buna ta căldură din plin risipitor!
Pătrunde în coverne și 'n vălurile înghețate*

*Cu aurul speranței în razele-ți bogate...
Invesește lumea cu bucuria ta
Și oamenii în veacuri, te-or bine-cuvânta
Și Prometeu sârmanul, dorind să-ți mulțumească
Ți-o dărui de-apururi iubirea lor frățească"*

Prometeu prigonit, e martirul credinței sale, e martirul credințelor cari străbat veacurile și iată superioritatea concepției poetului. A ridicat pe Prometeu din promiscuitatea povestirii, l'a idealizat nu s'a mărginit să dialogheze mai mult sau mai puțin dibaci, un subiect mitic.

A adăogat fondului prim, o parte nouă, o notă personală-filozofică, prea actualizată poate.

Prometeu liberat din lanțuri, după veacuri de chinuri vine și cere un loc la focul dăruit de el altădată omenirii — E alungat—De aci continuă în concepția poetului să fie dealungul veacurilor purtătorul făcliei care luminează întunecimea spiritelor, e Crist, și cu el apogeul idealizării.

Partea finală, cele 2 ultime acte revin în întregime d. Eftimiu, și aici găsim originalitatea mărind considerabil meritul tragediei —

Din punct de vedere teatral sunt mestesugit redacte.

Totul ceea ce era și de așteptat, redat în versuri clare, cu un colorit cât mai viu, cu imagini ferice. Rămâne d. Victor Eftimiu cel mai bun versificator, prin versul său curgător și nesilit; se adaugă la aceasta simțirea și concepția sa poetică,

După „Cocoșul Negru" — „Prometeu" e un vădit progres și azi un real succes, care va dăinui, va rămâne în literatura noastră.

Intrepretarea ideală. D. Bulandra — Tony — a creat rolul lui Prometeu, i-a imprumutat toată puternica sa personalitate artistică, ajutat fiind de vocea sa mădăoasă de fizicul său — A fost cel mai de prețuit colaborator al d. Eftimiu D-na Ignătescu, emoționantă, cu reale calități de tragediană.

D. N. Bulandra: zice frumos versurile, nuanțează inteligent... și are mai ales mult temperament, ceilalți în notă, bine, foarte bine. Un ansamblu îngrijit, în cadrul unei montări foarte îngrijite.

Vintilă Ponta.

Poemă în proză

D-rei Aura Ionescu Dyamandi

Pleoapele nopții cad grele peste luminile zilei. — Din umbră se ridică tăcerea. — În plețele pădurei s'a ascuns zefirul. — nu-l mai auzi; inteligi numai sărutarea frunzelor între ramuri.

Acum iubirea, aprinde focul dorințelor în inimile oamenilor și ale fipturilor, ale florilor și ale privighetelor. Lumina lui — în simțire, — numai trezește pe cei care dorm.

În orașe se sting luminile. Betevi și copii orfani dorm din ganguri.

Gheorghe Balșu

Ecouri

Cu începere de la numărul viitor. „Universul Literar" va cuprinde în fiecare număr o pagină consacrată marilor noștri scriitori dispăruți, publicând fragmente din operelor, întovărășite de scurte biografii.

Viitorul spectacol al Operei Române va fi „Tosca" de Puccini.

Pe timpul neaparitării revistei avem de înregistrat două pierderi în câmpul literilor române:

Aceia a marelui istoric A. D. Xenopol, despre a. cărui

personalitate și măreată operă vom vorbi pe larg într'un apropiat număr și aceea a talentatului poet și dramaturg Haralamb Lecca, unu din cei mai fecunzi și mai gustați publiciști până acum vre-o șase ani când a căzut bolnav.

O lacrimă pe mormântul amândorora și din parte-ne.

Apare în curând „Tara lui Baj-Ganciu", amintiri vesele dintr'un cașvar de Vintilă Ponta.

Sec. Scriitorilor Români va ține sedință extraordinară Duminică 28 Martie a. c.

Pentru consolidarea României Mari

IMPRUMUTUL INTERN

În virtutea legii promulgată în *Monitorul Oficial* No. 213 din 16 Ianuarie 1920, Guvernul Român emite rentă amortibilă 5 la sută din 1920.

Scopul împrumutului

Acest împrumut are de scop acoperirea nevoilor tezaurului din cauza marelui contingent de trupe rămas încă mobilizate pentru apărarea țării, pentru punerea în aplicare a diferitelor legi sociale, îavorate din înseși urmările războiului, precum și pentru reconstituirea gospodăriei naționale.

În textul titlurilor noului împrumut se vor reproduce următoarele condițiuni:

Împrumutul va fi emis în titluri la purtător de 500, 1.000, 5.000, 10.000 și 20.000 lei.

Titlurile vor purta în fașsimile semnăturile Ministrului de Finanțe, a Directorului Datoriei Publice și a Casierului Central al Tezaurului Public și o semnătură manuscrisă de control.

Scutirile de impozite

Subscriitorul la acest împrumut e scutit pentru sumele subscrise de impozitul asupra creșterii averilor, (asupra câștigurilor de război) și asupra averilor. Sumele subscrise nu se vor socoti la stabilirea averilor asupra cărora se va executa un eventual împrumut forțat.

Titlurile acestui împrumut vor fi scutite de orice impozite prezente sau viitoare.

Titlurile

Titlurile vor fi primite pe valoarea lor nominală ca garanție la toate casele Statului. Cupoanele scăzute vor fi primite la aceleași Case drept numerar. Titlurile vor putea fi puse în gaj (lombardate) la Banca Națională a României și la Casa de Depuneri.

Subscriitorul va putea plăti pământul cu care a fost împropriat prin expropriere cu aceste titluri pe valoarea lor nominală purtând primul cupon neajuns la scadență.

Titlurile acestui împrumut vor purta o dobândă de 50 la sută pe an la capitalul nominal. În acest scop titlurile sunt însoțite de o foaie de cupoane de dobândă semestriale pe zece ani, reînnoibile până la complecta stingere a acestui împrumut.

Amortizările

Amortizările acestui împrumut se vor face pe valoarea nominală în curs de 40 ani, conform tablei anexate la textul titlurilor, prin trageri la sorți semestriale cari vor avea loc la 1 Septembrie și la 1 Martie al fiecărui an, cu începere de la 1 Septembrie 1921, dată fixată pentru prima trageră.

Guvernul se obligă a nu denunța acest împrumut înainte de 1 Mai 1931.

Titlurile eșite la sorți vor fi plătite la 1 Mai și 1 Noembrie ce urmează fiecărei trageri în schimbul titlurilor având atașate toate cupoanele, începând cu scadența imediat următoare termenului rambursării. Primul cupon va fi plătit la 1 Noembrie 1920.

Cupoanele

Valoarea cupoanelor ce vor lipsi se va deduce din capitalul de rambursat.

Numerile titlurilor eșite la sorți la fiecare trageră, împreună cu o specificare a celor din tragerile precedente, cari nu s'au prezentat la plată se vor publica în *Monitorul Oficial*.

Cupoanele scăzute și neprezentate la plată se prescriu după cinci ani, iar titlurile eșite la sorți după trecerea de treizeci de ani dela scadența lor.

În locul titlurilor perdute, furate sau distruse se vor libera proprietarilor duplicate în conformitate cu legea decretată cu No. 3380 din 13 Noembrie 1918, putându-se lua cunoștință de dispozițiunile acestei legi la locurile de plată.

Subscrierile acestui împrumut vor fi ireductibile.

Min. de Finanțe, AUREL VLAD
București, 20 Februarie 1920

Condițiunile de subscriere

În baza prospectului de mai sus, subscrierea la împrumutul 5 la sută din 1920, va începe în ziua de 25 Martie a. c.

Subscrierea se va face:

În București

1. La Ministerul de Finanțe, la Casa de Depuneri, Consemnațiuni și Economie, la Administrațiile Financiare.

2. La Banca Națională a României.

3. La Banca Marmorosch Blank et Co.

4. La Banca Românească.

5. La Banca Națiunii.

6. La Banca de Credit Român.

7. La Banca Agricolă.

8. La Banca The Bank of Roumanian Ltd.

9. La Banca Comercială Română.

10. La Banca de Scont a României.

11. La Banca Târânească.

12. La Banca Generală a Țării Românești.

13. La Banca Cerealiștilor.

14. La Banca Dacia Traiană.

15. La Banca Fortuna.

16. La Banca E. Berkovitz.

17. La G. M. Eftimiu et Co.

18. La M. Finkels.

19. La C. Steriu.

